

Handlingsplan för Umeå som Fairtrade City

Umeå kommunfullmäktige beslutade 2012-03-12 att Umeå ska ansöka om att bli en "Fairtrade City".

Umeå kommun beaktar redan idag Fairtradeprodukter i sina egna upphandlingar och går vidare med arbetet att bilda en styrgrupp inför ansökan.

Bakgrund

Fairtrade är en produktmärkning som bidrar till bättre arbets- och levnadsvillkor för odlare och anställda i utvecklingsländer. Märkningen är internationell och finns i ett tjugotal länder i världen.

Många av de varor som importeras till Sverige tillverkas i låglöneländer och en rad rapporter visar att arbetsvillkor, löner och arbetsmiljö ofta strider både mot tillverkningslandets lagstiftning och mot internationella överenskommelser om mänskliga rättigheter och arbetsrätt. Rättvis handel, etisk konsumtion och Fairtrade City är verktyg för att bidra till en hållbar utveckling och minska riskerna för att vår konsumtion bidrar till exploatering och kränkningar av mänskliga rättigheter.

Diplomeringen görs i Sverige av Föreningen för Fairtrade Sverige och omfattar fem kriterier som anges nedan. Fairtrade City är ett incitament för olika aktörer att inleda ett samarbete kring etisk konsumtion, att samla resurser, engagemang och möjliggöra mer riktade informationsinsatser lokalt. Genom att agera lokalt kan vi påverka globalt och förbättra förutsättningen för producenter i utvecklingsländer. Konceptet bidrar till att få ökad medial uppmärksamhet på ett annat sätt än om insatser sker utanför en samlande ram.

Vem som helst, såväl medborgare som politiskt förtroendevalda, frivilligorganisationer och företagsrepresentanter kan initiera ett arbete för att nå Fairtrade City-diplomering. Kommunen diplomas när uppsatta kriterier uppnåts. Ett av kriterierna är att en styrgrupp tillsätts för att driva arbetet med diplomeringen. Tillsammans eller som part i styrgruppen kan olika aktörer driva arbetet, som exempelvis kommunen, frivilligorganisationer och privat sektor.

Idag är drygt femtio kommuner i Sverige Fairtrade City-diplomerade.

Förslag till handlingsplan för Umeå som Fairtrade City

Syfte

Konceptet Fairtrade City är framförallt en förändringsprocess och syftet är att diplomeringen ska stimulera till en förbättring. Krav på kontinuerlig vidareutveckling ingår i konceptet.

En viktig grund för arbetet med Fairtrade City är en bred samhällsförankring vilket innebär att organisationer, politiker, företag och tjänstepersoner samarbetar. I styrgruppen för Fairtrade City ska aktörer från det civila samhället vara en drivande part. Det gäller att skapa en plattform för att uppmuntra aktörer som redan arbetar med etisk konsumtion att fortsätta utveckla arbetet och för att locka nya aktörer att engagera sig.

Målet är att Umeå kommun ska uppfylla kriterierna för att bli diplomerad Fairtrade City under 2013.

Kriterier för diplomering – Fairtrade City

För att bli diplomerad Fairtrade City ska följande kriterier uppfyllas:

Ansvar för att uppnå och genomföra ett Fairtrade City-arbete är delat på både kommun och på den civila/ideella sektorn. Kommunen ska ta ett steg mot ökad etisk upphandling/inköp. Styrgruppen ansvarar för att driva informationsarbetet kring etisk konsumtion. I styrgruppen ska det alltså ges utrymme och möjlighet att tillvarata den drivkraft som finns hos lokala aktörer med ett engagemang för frågan.

Kommunens ansvar

- Kommunen ska kunna erbjuda Fairtrademärkta produkter eller motsvarande inom kommunens avtal för så många livsmedel som möjligt. Exempelvis frukt, kaffe, te och socker.
- Kommunfullmäktige, alternativt kommunstyrelsen, beslutar att se över hur kommunen kan ta ytterligare steg för att agera som en etisk konsument i alla sina inköp.
- Stadshuset, eller motsvarande funktion, ska konsumera Fairtrademärkta produkter eller motsvarande.
- Kommunen ska anta en målsättning för den offentliga etiska konsumtionen.

Bilda styrgrupp

Kommunstyrelsens arbetsutskott utser politiker och en tjänsteperson att bilda en styrgrupp som tillgodoser ett produktivt och långsiktigt arbete med en bred samhällsförankring och mångfald.

Styrgruppens uppgift:

- att säkerställa fortsatt stöd för att uppnå Fairtrade City-status
- att årligen rapportera till föreningen Fairtrade
- att utse kontaktperson
- att kontrollera efterlevnaden.

Styrgruppen bör bestå av personer från kategorierna:

- ideell förening/förbund
- kommunala tjänstepersoner
- näringsliv
- kyrkan
- fackförbund.

Utbud i butiker, kaféer, restauranger och hotell

- Ett utbud totalt av minst åttio Fairtrademärkta eller motsvarande fördelat i minst åtta dagligvarubutiker.
- Minst åtta kaféer, restauranger eller hotell som serverar Fairtrademärkt eller motsvarande kaffe.

Lokala arbetsplatser, organisationer, fackförbund och kyrkor

- Minst femtio arbetsplatser ska konsumera minst en Fairtrademärkt eller motsvarande produkt och tio av dessa ska ha minst två produkter.

Lokalt informationsarbete

- Styrgruppen ska aktivt arbeta för att sprida information kring etisk konsumtion.
- Genomföra informationsinsatser som ökar den lokala kunskapen om etisk konsumtion.
- Styrgruppen ska formulera en målsättning för minst fyra informationsaktiviteter som ska genomföras fram till nästa års rapportering.

Förslag på aktiviteter för 2013:

1. Information om Fairtrade för besökare på Öppet stadshus.
2. Framtagande av en folder, ”Reko Guiden”, där hållbara företag och deras verksamhet beskrivs.
3. Information om Fairtrade på Umeå Fotbollsfestival, inköp av Fairtrade-märkta fotbollar.
4. I samarbete med andra aktörer i Västerbotten delta under SEE-veckan informera om Fairtrade och Fairtradeprodukter.
5. Fairtradefika i oktober. Samarrangemang med kaféer och arbetsplatser för att uppmärksamma Fairtrademärkt kaffe/te/choklad med mera.

Krav om kontinuerlig förbättring

- Den offentliga konsumtionen av Fairtrademärkta produkter eller motsvarande ska öka.
- Informationsarbetet ska utvecklas för att öka medvetenheten och kunskaperna kring etisk konsumtion. Styrgruppen ska varje år formulera en målsättning för minst fyra aktiviteter som ska genomföras fram till nästa utvärdering.

Organisation

Uppdragsgivare

Kommunstyrelsen i Umeå kommun.

Styrgrupp

Styrgruppen i Umeå består av två folkvalda kommunpolitiker från Umeå kommun, en tjänsteperson, representanter från näringslivet, föreningslivet, fackförbund och kyrkan. Gruppen leds av utsedd kommunpolitiker. Styrgruppen ska träffas ungerfär 4–6 gånger per år, på dagtid och ett mindre arvode utgår för de tillfällena.

Styrgruppens främsta roll är att planera på ett övergripande plan, rapportera och uppmuntra till engagemang inom respektive nätverksorganisationer. Styrgruppen ska även planera in fyra aktiviteter per år där olika informationsinsatser redovisas och regleras i handlingsplanen.

Avgränsningar

Styrgruppens främsta uppgift är att planera, samordna och engagera det operativa arbetet. Vid mån av tid kan styrgruppen även engagera sig i de olika aktiviteterna i handlingsplanen.

Umeå kommun

Besöksadress Stadshuset, Skolgatan 31 A
Postadress SE-901 84 Umeå
Telefon 090-16 10 00
Fax 090-16 32 08
E-post umea.kommun@umea.se
www.umea.se

